

Samen bloeien en groeien

Projectplan
2023 – 2025

Inhoudsopgave

1	De kracht van Sociaal Tuinieren	3
2	Inleiding	5
3	De kern van Sociaal Tuinieren	8
	3.1 Missie	8
	3.2 Visie	9
	3.3 Doelstellingen	9
	3.4 Impact	9
	3.5 Doelgroep	10
4	Waar staan we nu?	11
5	Koers 2023 – 2025	17
	5.1 Een professionele, zelfstandige organisatie	17
	5.2 Sociaal Tuinieren bloeit	19
	5.3 Sociaal Tuinieren groeit	25
	5.4 Campagne groene aandacht	26
	5.5 Duurzaam businessmodel	27
6	Begroting	28

1 De kracht van Sociaal Tuinieren

Mail aan coördinator Anouk van Present Zaanstreek de dag na een Sociaal Tuinierendag.

Dag Anouk,

Ik liep zo door de tuin, plantjes water te geven. Wat een werk is er verzet door iedereen. Ik heb er gewoon geen woorden voor.

Ik had een slogan op de poort van de tuin, bij het huis waar ik zes jaar heb gewoond: "Je moet door vele poorten gaan om in de binnentuin van je ziel te komen"

Dat komt hier ook op de poort te staan.

Het leukste vond ik de volle tuin. Zoveel mensen! Ik heb genoten van de reuring. Een tijdje geleden zei ik nog: "je kunt hulp vragen wat je wilt, maar er is toch niks". Tjonge, wat heb ik me vergist.

Vandaag heb ik een tuinslang gekocht en heerlijk de tuin gespreid. Verder kon ik niks meer. Gewoon nog veel te moe. Na een dag inspanning ben ik meestal twee dagen kapot.

Anouk dank je wel, ik wilde je dit even laten weten.

Ik ga straks wel even mijn taakje doen om bij buurvrouw C. de plantjes water te geven. Dat is die XXX-mevrouw. Ze mailde me vanochtend wat ik van haar tuintje vind. Wat kan ik zeggen? MOOI. Zo zie je mensen met wie je eigenlijk nooit praat, of zelfs wel vervelend vindt in één keer in een

ander licht. Kreeg zelfs een van haar. Oei!
Hahaha.

Nou Anouk, als je naar je ouders gaat, fiets dan eens door de straat.

W.

Deze reactie van een hulpontvanger vat op een prachtige manier de kern van Sociaal Tuinieren samen:

- Een feestelijk projectdag met leuke nieuwe contacten tussen bewoners en vrijwilligers.
- Vrijwilligers die belangeloos andere (kwetsbare) mensen helpen.
- Waardoor die zich gezien, gehoord en geholpen voelen.
- Mooie, opgeknapte tuinen en meer planten en groen.
- Nieuwe verbindingen tussen buurtbewoners die elkaar helpen bij het onderhoud van de opgeknapte tuinen.

Concrete resultaten van die bewuste projectdag:

- 14 Tuinen opgeknapte tuinen.
- 20 Vrijwilligers van onder meer Present Zaanstreek en stichting Animo.

- 10 Medewerkers van woningcorporatie en de gemeente, waaronder de wethouder Duurzaamheid.
- Waarbij ook de enthousiaste bewoners hun steentje bijdroegen.
- 35 m2 Tegels en 20 m2 kunstgras verwijderd.
- 250 Nieuwe planten en 30 m2 gras ingezaaid.
- Allemaal gedoneerd door plaatselijke tuincentra en hoveniers.
- Vrijwilligers van Stichting Animo (voor verbinding tussen nieuwkomers en Nederlanders) die iets terug konden doen en in aanraking kwamen met de Nederlandse taal en cultuur.

Kortom: Sociaal Tuinieren verbindt, vergroent en maakt mensen gelukkig!

2 Inleiding

Groene aandacht voor mens en milieu

Bij Sociaal Tuinieren knappen vrijwilligers tuinen op van ouderen en kwetsbare mensen die zelf hun tuin niet meer kunnen onderhouden. Deze mensen verkeren vaak in een sociaal isolement. De tuinen worden duurzaam en onderhoudsarm beplant tijdens een feestelijke projectdag. Na de make-over zorgen vrijwilligers of burens voor het blijvende onderhoud. Zo ontstaat er meer sociale cohesie en wordt eenzaamheid doorbroken. Daarnaast brengt Sociaal Tuinieren meer groen in de wijk, wat een positief effect heeft op de gezondheid van mensen, de leefbaarheid en klimaatbestendigheid.

In de huidige klimaatcrisis, de steeds groter wordende kloof tussen arm en rijk en het toenemende beroep op zelfredzaamheid en het eigen netwerk, is Sociaal Tuinieren actueler dan ooit.

- Door hulp te bieden aan de groeiende groep mensen voor wie de grenzen van zelfredzaamheid bereikt zijn.
- Door deze kwetsbare groep te betrekken bij de zo noodzakelijke vergroeningsopgave.
- En door groepen mensen en burens met elkaar te verbinden, die elkaar zonder Sociaal Tuinieren niet zouden ontmoeten.

Het concept Sociaal Tuinieren is in 2011 bedacht en vormgegeven door de Nederlandse Tuinenstichting en Stichting Present Amsterdam. Het ontwikkelde zich van 2011 tot 2020 tot een succesvol project in Amsterdam.

Sinds 2020 is samen met het Apostolisch Genootschap (hierna ook ApGen) de schouders gezet onder de landelijke uitrol van Sociaal Tuinieren via de prachtige uitvoeringsorganisatie die Stichting Present Nederland (hierna ook SPN) heeft: ruim 75 lokale stichtingen die lokaal geworteld zijn. Voor de ondersteuning van de lokale Presenten en bewaking en ontwikkeling van het concept Sociaal Tuinieren, werd de landelijke Stichting Sociaal Tuinieren (hierna ook SST) opgericht. De samenwerking tussen de drie kernpartners is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die loopt tot en met 31 december 2022.

Het beleidsplan wat nu voor u ligt beschrijft hoe Stichting Sociaal Tuinieren de komende drie jaar verder wil werken aan de uitrol van Sociaal Tuinieren. Samen met haar huidige kernpartners, maar zich ontwikkelend tot een onafhankelijke impactgerichte organisatie.

Prachtige resultaten en pittige uitdagingen

In de Samenwerkingsovereenkomst tussen ApGen, SPN en SST zijn een aantal streefdoelen geformuleerd om het succes van de aanpak te kunnen beoordelen. Een belangrijk doel was dat er eind 2022, minstens 30 lokale Presentstichtingen, Sociaal Tuinierenprojecten zouden uitvoeren. Die ambitie is ruimschoots gehaald. Maar liefst 36 stichtingen zijn, met ondersteuning van SPN en SST, actief aan de slag gegaan met dit mooie project. Nog eens zes vestigingen hebben aangegeven interesse te hebben. Zij horen mooie verhalen van hun collega's en melden zich spontaan. Ook andere partijen, zoals gemeenten en bewonersgroepen tonen interesse in Sociaal Tuinieren.

Het enthousiasme bij lokale Presenten om mee te doen is groot. Opvallend zijn de zelfstandigheid en vindingrijkheid waarmee men aan de slag gaat en resultaten boekt. De ondersteuning vanuit het Landelijke Kernteam (de uitvoeringsorganisatie van SST) wordt daarbij als zeer waardevol ervaren. Vooral vanwege de korte lijnen; het snel kunnen schakelen met vragen, ideeën of wanneer men knelpunten ervaart. Ook de daadwerkelijke ondersteuning die het Landelijk Kernteam biedt blijft onontbeerlijk. Bijvoorbeeld over zaken die groenonderhoud betreffen, bij het schrijven van een projectplan, vanwege de diverse platforms voor kennisdeling, de standaard brieven en flyers die ontwikkeld zijn en de plantendonaties die geregeld worden. Positief is ook dat het krijgen van projectfinanciering vrij eenvoudig blijkt. Dat onderstreept de behoefte aan Sociaal Tuinieren in heel Nederland.

Dat wil niet zeggen dat dingen vanzelf gaan of gemakkelijk zijn. De kwetsbaarheid van het kleine Landelijke Kernteam is pijnlijk duidelijk geworden door de uitval van één medewerker, medio februari 2022. De dagelijkse ondersteuning aan lokale Presenten en de verder ontwikkeling van de SST en het concept, kwamen hierdoor onder druk te staan. Het onbezoldigde bestuur moest taken op zich nemen die niet bij hun functie hoorden. Het besef groeide dat het huidige organisatie-model te kwetsbaar was om toekomstbestendig te zijn en het werd duidelijk dat er behoefte is aan een “kapitein op het schip”

De kwetsbaarheid van een kleine organisatie zien we soms ook terug bij de vestigingen van Present die Sociaal Tuinieren uitvoeren. Als er één medewerker wegvalt blijkt het moeilijk voor de overblijvers om het over te nemen. Een ander aspect dat aandacht verdient is de correcte uitvoering van het totale concept. Het toezien hierop en hulp bieden is een belangrijke taak van het Landelijke Kernteam. Vooral op het gebied van groen, tuinontwerp en biodiversiteit ontbreekt het aan kennis bij lokale uitvoerders.

De grootste uitdaging ligt echter bij het stimuleren van sociale cohesie in buurten, zodat burens en vrijwilligers de tuinen blijvend (helpen) onderhouden na de make-over. Dit essentiële onderdeel van de Sociaal Tuinieren-methodiek ligt te ver af van het aanbodgericht organiseren van aanbodgericht vrijwilligerswerk, de kernactiviteit van Stichting Present. In de komende drie jaar zal de Stichting Sociaal Tuinieren zich expliciet richten op het aanjagen van de lokale verankering die nodig is om echt bij te dragen aan duurzame vergroening en het doorbreken van eenzaamheid. Hiervoor zal SST onder meer nieuwe netwerken en partnerschappen aanbrengen.

Toekomstbestendig Sociaal Tuinieren op lokaal niveau

Ondanks alle uitdagingen op lokaal en landelijk niveau zijn er geweldige resultaten behaald: Er zijn honderden tuinen opgeknapt door heel veel vrijwilligers die met elkaar en de bewoners een onvergetelijke dag beleefden. De uitvoeringsorganisatie van SPN heeft zich bewezen als een veerkrachtige organisatie met betrokken medewerkers die Sociaal Tuinieren van harte hebben omarmd. En die met grote voortvarendheid en organisatiekracht Sociaal Tuinieren uitrollen in hun stad of dorp. Op meerdere locaties ontstaan sterke netwerken met partijen als woningbouwcorporaties, gemeenten, hoveniers en buurtwerk, of wordt aansluiting gevonden met bestaande groene buurtinitiatieven. Dit type samenwerking blijkt onontbeerlijk bij het correct uitvoeren van het totaalconcept dat Sociaal Tuinieren beoogt te zijn.

In de afgelopen drie jaar heeft Sociaal Tuinieren zich bewezen als een waardevol en integraal concept, dat past bij de vele uitdagingen waar we momenteel als samenleving voor staan. Het heeft het vermogen om mensen enthousiast te maken en te activeren om mee te doen. De erkenning daarvoor bleek onder meer tijdens Duurzame Dinsdag 2021, waar Sociaal Tuinieren de grote winnaar werd.

Nu gaan we doorpakken om de missie te bereiken, die we bij oprichting hebben geformuleerd; dat er in de toekomst in heel Nederland samenwerkingsverbanden opereren die zelfstandig Sociaal Tuinierenprojecten uitvoeren.

SST verlegt de komende jaren haar focus van kwantiteit naar duurzame kwaliteit. Uitbreiding van het aantal locaties waar Sociaal Tuinieren wordt uitgevoerd is niet langer doel op zich. We gaan ons richten op de verankering van Sociaal Tuinieren in lokale (bewoners)netwerken. Zodat het daadwerkelijk bijdraagt aan onze integrale doelstelling: het verminderen van eenzaamheid, de zorg voor een nette, veilige leefomgeving, sociale cohesie en omzien naar elkaar in de buurt en meer groen en biodiversiteit voor een beter klimaat. Zinvol en leuk vrijwilligerswerk voor allerlei groepen mensen en individuen blijft daarin een cruciale motor.

Om de integrale Sociaal Tuinierenmethodiek duurzamer te implementeren bouwen we onder meer voort op de lokale netwerken die in de afgelopen jaren zijn ontstaan rondom Sociaal Tuinieren, maar we zoeken ook aansluiting bij andere partners zoals (groene) netwerken in buurten en wijken en (lokale) overheden. Voor de landelijke implementatie van Sociaal Tuinieren en versterking van de

organisatie, bouwen we aan een netwerk van experts en enthousiastelingen die op basis van kennis en affiniteit bijdragen aan kennisdeling en methodiekontwikkeling. We zorgen voor een goed beschreven, toegankelijke methodiek met ondersteunende producten zoals draaiboeken en formats. Afhankelijk van de behoefte van lokale netwerken bieden we maatwerkondersteuning bij de implementatie en lokale verankering van Sociaal Tuinieren.

Een professionele landelijke organisatie

Om dit te bereiken maken we als stichting een professionaliseringsslag; we gaan meer vraaggestuurd werken en zorgen dat we continue evalueren en bijsturen op weg naar ons doel. We leren van het doen en zorgen dat we toegang hebben tot de kennis en vaardigheden die nodig zijn om als landelijke stichting op lokaal niveau impact te maken. Het aanjagen van contacten en netwerken en ontwikkelen van ondersteunend materiaal zal er op termijn toe leiden dat de rol van de landelijke stichting steeds kleiner wordt, alhoewel de aanjaagfunctie zal blijven bestaan.

We blijven de komende jaren nauw samenwerken met onze kernpartners ApGen en SPN, maar we ontwikkelen SST tot een onafhankelijke, impactgerichte organisatie, met een nieuwe governance structuur.

ApGen blijft de komende drie jaar een financiële bijdrage leveren aan SST, maar deze bijdrage wordt tijdens deze samenwerkingsperiode steeds verder afgebouwd. SST zal in toenemende mate een beroep op andere financiers zoals vermogensfondsen en steeds meer betaalde diensten leveren, aan bijvoorbeeld (lokale) overheden. We zien hiervoor kansen omdat onze integrale methodiek uitstekend past bij politiek-maatschappelijke ontwikkelingen om bewoners te activeren mee te doen met het leveren van informele zorg en de klimaattransitie.

Op lokaal niveau kunnen vestigingen van ApGen meedoen met Sociaal Tuinieren, mits daarvoor interesse is.

De samenwerking met SPN zal zich voornamelijk richten op het ondersteunen van lokale uitvoering van Sociaal Tuinieren. Onder meer door nauwe samenwerking met, of deelname aan het landelijk kernteam. De dienstverlening aan SST, zoals het doen van boekhouding en administratie wordt overgedragen aan de Stichting Sociaal Tuinieren zelf.

Daarnaast blijven partijen hun communicatiekanalen en -infrastructuur benutten om Sociaal Tuinieren en de samenwerking tussen de kernpartners op een positieve manier voor het voetlicht te brengen.

In dit document zoomen we nog een keer in op de missie, visie en doelstellingen van Sociaal Tuinieren. We kijken terug op de afgelopen periode en nemen u vervolgens mee in de ideeën en activiteiten die we voorstaan om Sociaal Tuinieren nog verder en succesvoller uit te rollen over Nederland.

3 De kern van Sociaal Tuinieren

3.1 Missie

In 2030 werken in heel Nederland Sociaal Tuinieren-samenwerkingsverbanden aan de uitvoering van het inmiddels volledige circulaire concept Sociaal Tuinieren.

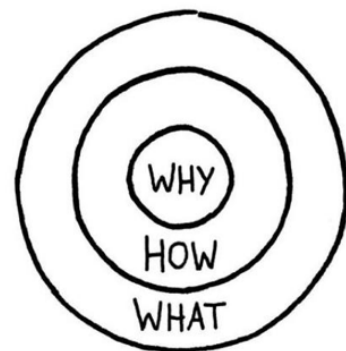
De wortels

“We brengen een beweging op gang waardoor buurtbewoners elkaar ontmoeten door met en voor elkaar te werken aan goed onderhouden tuinen en groen, die op hun beurt bijdragen aan meer klimaatbestendigheid en biodiversiteit. Het gezamenlijke groenonderhoud vormt de infrastructuur voor sociale verbanden en onderlinge zorg. En zorgt voor de bewustwording die nodig is voor duurzaam gedrag van bewoners.”

Why: Wij geloven in een groene en gezonde leefomgeving voor iedereen, in buurten waar er door een sterke sociale cohesie niemand onzichtbaar blijft.

How: Het verbinden van de groensector aan de (in)formele zorgsector.

What: We enthousiasmeren buurtverbanden door wie Sociaal Tuinieren wordt opgepakt

**Sociaal
Tuinieren**

We brengen een beweging op gang waardoor buurtbewoners elkaar ontmoeten door met en voor elkaar te werken aan goed onderhouden tuinen en groen. Het gezamenlijke groenonderhoud versterkt de infrastructuur voor sociale verbanden en onderlinge zorg. En draagt bij aan meer klimaatbestendigheid en biodiversiteit en aan de bewustwording die nodig is voor duurzaam gedrag van bewoners.

Iedere Sociaal Tuinieren-gemeenschap heeft toegang tot de kennis, vaardigheden, middelen en het netwerk die nodig zijn om succesvol te kunnen Sociaal Tuinieren.

3.2 Visie

De omvang van de uitdagingen waar de maatschappij voor staat, vraagt om een integrale aanpak van problemen. Sociaal Tuinieren is anders en veelomvattender dan andere projecten waarbij vrijwilligers tuinen opknappen. Het start met een eenmalige, feestelijke projectdag waar groepen vrijwilligers onder deskundige begeleiding zorgen voor onderhoudsarme, ecologisch verantwoorde beplanting, waar eerder veelal tegels te vinden waren. Dit combineren we met het nemen van verantwoordelijkheid voor het structurele onderhoud van de tuin. Bij voorkeur wordt dit opgepakt door buurtbewoners, waardoor er nieuwe, duurzame sociale contacten ontstaan op buurtniveau.

Sociaal Tuinieren heeft de potentie zich verder te ontwikkelen tot volledig circulair concept. Daarmee bedoelen we dat we met Sociaal Tuinieren willen bijdragen aan gezondheid, welzijn, een prettige leefomgeving, rechtvaardigheid en een schoner milieu door het verstevigen van het sociaal fundament en sociaal weefsel dat daarvoor nodig is.

3.3 Doelstellingen

Sociaal Tuinieren wil een bijdrage leveren aan het oplossen van grote maatschappelijke problemen, zoals de klimaatcrisis, eenzaamheid en de kanteling in zorg en welzijn. Om die reden heeft Sociaal Tuinieren een meerledige doelstelling.

- Verminderen van sociaal isolement en eenzaamheid door beter onderhoud van privétuinen;
- Bijdragen aan een schone, veilige leefomgeving;
- Vergroten van sociale cohesie in wijken;
- Bijdragen aan meer biodiversiteit en klimaatbestendigheid;
- Mogelijkheid bieden tot leuk en zinvol vrijwilligerswerk.

3.4 Impact

Steeds meer maatschappelijke organisaties, gemeenten, financiële instellingen, onderwijs- en kennisinstellingen en bewonersinitiatieven werken expliciet aan zogenaamde duurzame ontwikkeldoelstellingen of Sustainable Development Goals (hierna SDG's). Dit zijn de doelstellingen die zijn aangenomen door alle lidstaten van de Verenigde Naties om de komende tien jaar aan een eerlijke, duurzame en mooie wereld te werken. Sociaal Tuinieren sluit zich hierbij aan. Dat doen we ten behoeve van onze communicatie met mogelijke financiers van lokale projecten en voor het inzichtelijk maken van de impact van Sociaal Tuinieren. Binnen de systematiek van de SDG's lag de nadruk in 2020- 2022 op de volgende doelstellingen en subdoelstellingen:

- **Goede gezondheid en welzijn (SDG 3)**
 - o Doorbreken van eenzaamheid en sociaal isolement
 - o Informele ondersteuning bieden
 - o Zinvol vrijwilligerswerk bieden
- **Duurzame gemeenschappen en steden (SDG 11)**
 - o Organiseren van buurtactiviteiten die sociale cohesie bevorderen
- **Klimaatactie (SDG 13)**
 - o Meer groen
- **Leven op het land (SDG 15)**
 - o Groenbeheer

3.5 Doelgroep

De primaire doelgroep van Sociaal Tuinieren bestaat uit vrijwilligers en hulpontvangers ofwel:

- Mensen die onder professionele begeleiding zinvol en leuk vrijwilligerswerk willen doen in de buitenlucht, hun kwetsbare burens willen ondersteunen, en/of zelf behoefte hebben aan nieuwe sociale contacten en/of kennis willen ontwikkelen over tuinonderhoud.
- Mensen met een verwaarloosde of slecht onderhouden privétuin, die het ontbreekt aan netwerk, financiële middelen en het fysieke en/of verstandelijke vermogen om in eigen tuin onderhoud te voorzien;

Overige of secundaire doelgroepen die de positieve effecten genieten van Sociaal Tuinieren:

- Buurtbewoners die zich goed voelen in een schone, veilige leefomgeving, bij voorkeur al verenigd in buurt of wijknetwerk;
- Partijen die baat hebben bij een schone, veilige leefomgeving, meer sociale cohesie, betere gezondheid van mensen en een beter klimaat, zoals woningcorporaties, gemeenten en provincies en zorgverzekeraars.

4 Waar staan we nu?

Voordat we vooruit kijken naar de periode 2023- 2025, maken we pas op de plaats. Wat hebben we bereikt met elkaar in de afgelopen drie jaar? Wat is er niet gelukt of had beter gekund? Hoe komt dat? En welke politiek-maatschappelijke trends zien we in de samenleving die ons werk beïnvloeden?

In dit hoofdstuk delen we een aantal landelijke resultaten tot nu toe en evalueren de streefdoelen uit de samenwerkingsovereenkomst 2020 – 2022. In combinatie met een aantal maatschappelijke trends leidt dit tot een sterkte-zwakke analyse.

Landelijke resultaten 2020 - 2022

Allereerst een aantal **landelijke resultaten** van de afgelopen drie jaar.

Sociaal Tuinieren 2020- 2022

650 TUINEN OPGEKNAPT
door meer dan 2500 vrijwilligers
Ondanks anderhalf jaar coronabeperkingen

36 VESTIGINGEN ACTIEF en interesse groeit

WINNAAR DUURZAME DINSDAG 2021
Duurzame partnerschappen: Steenbreek, NTS, netwerk VHG, Groei en Bloei, Struikroven en NK Tegelwippen

GEBODEN ONDERSTEUNING
Financiële bijdrage en hulp bij projectplannen en organisatie pilots, online kennisdeelsessie en webinars, standaard flyers en brieven, vraagbaakfunctie!

EEN PRACHTIGE HUISSTIJL EN EEN WEBSITE
www.sociaaltuinieren.nl

The infographic features several icons: a blue eye icon, an orange rake icon, a yellow hand icon, and a purple leaf icon, each enclosed in a light green circle.

Ook Present Amsterdam is zich blijven ontwikkelen en heeft vele succesvolle projecten georganiseerd.

Realisatie van de streefdoelen uit de samenwerkingsovereenkomst

We evalueren de streefdoelen uit de Samenwerkingsovereenkomst 2020- 2022. Welke successen en verbeterpunten nemen we mee voor de toekomst?

	Het implementeren van Sociaal Tuinieren en uitvoeren van projecten bij 30 lokale vestigingen van Present.
Wat is het resultaat?	<p>Deze doelstelling is ruimschoots behaald.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij 36 (van de 75) Presentvestigingen zijn er projecten uitgevoerd. - Present Amsterdam is hierin niet meegenomen. - Op zes plekken heeft men interesse en onderzoekt men deelname. - Helaas is men op twee plekken gestopt. Eenmaal omdat het project niet van de grond kwam. Eenmaal omdat de lokale vestiging van Present er noodgedwongen mee moest stoppen.
Hoe hebben we dit bereikt?	<p>Interesse voor deelname wekken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn presentaties gegeven tijdens Presentdagen - Sociaal Tuinieren was aanwezig op andere Presentdagen met een stalletje op het ontmoetingsplein - Er is vooral veel mond op mond reclame gemaakt door enthousiaste Presentmedewerkers. - Hierdoor blijven de geïnteresseerden zich melden, ook als er niet actief wordt geworven. <p>Implementatie van het concept:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Startbijeenkomsten en een zogenaamde aanhaakmail waarin alle relevante informatie wordt gedeeld met nieuwe locaties. - Er worden (6 X per jaar) peerlearnings georganiseerd voor uitwisseling van ervaringen en inhoudelijke thema's. - Er zijn webinars en instructiefilms gemaakt over relevante thema's. - Er is een startbudget van € 600- voor hulp bij het schrijven van een projectplan. - Er is een afgeschermd pagina op de website van Sociaal Tuinieren met heel veel standaardproducten zoals brieven en projectplannen die gebruikt kunnen worden als voorbeeld.
Welke verbeterpunten zijn er?	<ul style="list-style-type: none"> - Ondanks het grote enthousiasme, leuke sfeer en goede gesprekken tijdens peerlearnings, liep de deelname terug. Als reden gaf men veelal aan erg druk te zijn. - De opbrengsten van de peerlearnings en losse contacten tussen Landelijk Kernteam en Presentlocaties hadden meer gestructureerd opgehaald en teruggekoppeld kunnen worden. - Er staan erg veel documenten op de afgeschermd pagina op de website, zonder duidelijke structuur waardoor men niet goed kan vinden wat men zoekt. - Ook ontbreken er nog vitale producten, zoals een algemene methodiekbeschrijving met aandacht voor de vijf doelstellingen.
	<p>Tenminste één landelijk publiciteitsmoment per jaar. Bijvoorbeeld een landelijke Sociaal Tuinierendag.</p> <p>En tenminste één publiciteitsmoment per lokaal initiatief per jaar. Bijvoorbeeld in de</p>

	<p>vorm van een beeldverslag of blog dat wordt gepubliceerd op de website van Sociaal Tuinieren.</p>
<p>Wat is het resultaat?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Er is volop landelijke aandacht geweest voor Sociaal Tuinieren. Met als hoogtepunt de publiciteit rondom duurzame dinsdag 2021. Sociaal Tuinieren was genomineerd voor de VHG Groenprijs en de IVN Natuurprijs. In beide categorieën werd Sociaal Tuinieren uitgeroepen tot winnaar. - In diverse regionale dagbladen verschenen paginagrote artikelen over Sociaal Tuinierenprojecten. - Sociaal Tuinieren is opgenomen als initiatief in het boek “Ik ben niet eenzaam” van Alet Klarenbeek. - In het vakblad de Tuinliefhebber stond een interview met een kernteamlid. - Veel lokale Presenten gebruikten hun eigen mediakanalen om te berichten over hun projecten. Slechts een deel daarvan kwam ook terecht bij het kernteam en (ook weer ten gevolge van de uitval) werd niet alles op de website van Sociaal Tuinieren geplaatst. - Een landelijke Sociaal Tuinierendag is er niet gekomen. De uitval van een kernteamlid heeft daar zeker aan bij gedragen.
<p>Hoe hebben we dit bereikt?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De vele aandacht die er is voor Sociaal Tuinieren is het gevolg van het grote enthousiasme bij betrokkenen en de vele uitlatingen op social media, zoals de LinkedIn-pagina van Sociaal Tuinieren en facebookpagina's van lokale Presenten. - Ook de aandacht die lokale kranten en tv-zenders hebben besteed aan projectdagen hebben een positieve bijdrage geleverd. - Net als de social media uitingen van lokale Presenten. - Tot slot leidt de deelname aan landelijke netwerken zoals Steenbreek tot goede publiciteit.
<p>Welke verbeterpunten zijn er?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De uitval van het kernteamlid dat de sociale media uitingen verzorgde heeft er toe geleid dat er het afgelopen half jaar weinig gebeurt op social media. In de doorontwikkeling van de organisatie is het belangrijk om dit breder te beleggen. - Ook wanneer dat lukt, is het wenselijk om het gebruik van de website anders te benaderen. Bijvoorbeeld door lokale projectleiders toegang te geven tot hun eigen pagina op de algemene website, of door links te plaatsen naar de social en andere media die lokaal gebruikt worden. - Op die manier kan er gewerkt worden aan een archief betreffende de projectdagen die plaatsgevonden hebben met daarin ook de prachtige krantenartikelen in veel regionale kranten. - Zoals eerder aangegeven hebben veel lokale Presenten het erg druk. Mensen werken vanuit hun hart en enthousiasme, waardoor overbelasting een reëel risico vormt. Dit geldt even zozeer voor het Landelijke Kernteam. De vraag is daarom of het organiseren van een landelijke Sociaal Tuinierendag doel op zich moet zijn. We zien grote Sociaal Tuinierenactiviteit rondom bestaande nationale dagen zoals NL. Doet en de Nationale Burendag. Onderzocht kan worden of het aanhaken bij deze bestaande initiatieven beter benut kan worden voor landelijke publiciteit.
	<p>Partijen benutten de publiciteit om hun inzet en maatschappelijke betrokkenheid voor het voetlicht te brengen.</p>

Wat is het resultaat?	Of dit gebeurt en in welke mate is niet geheel duidelijk. Een paar zoekopdrachten op Google schetsen het beeld dat er door Apostolisch Genootschap en Stichting Present Nederland relatief weinig aandacht besteed wordt aan hun partnerschap en de fantastische bijdrage die zij leveren aan Sociaal Tuinieren.
Welke verbeterpunten zijn er?	<ul style="list-style-type: none"> - Het is de moeite waard om verder te onderzoeken of bovenstaande indruk klopt en onderwerp van gesprek te maken tijdens strategische overleggen. - Gezien de interesse die er landelijk en lokaal is voor het concept Sociaal Tuinieren ziet de Stichting Sociaal Tuinieren zeker mogelijkheden om bij te dragen aan betere profilering van het ApGen en SPN via hun betrokkenheid bij Sociaal Tuinieren.
	Partijen maken gezamenlijk hun impact zichtbaar via de MAEX- social handprints en de Sustainable Development Goals (SDG's). Onder meer het aantal tuinen dat wordt aangepakt en projectdagen wordt in kaart gebracht om nieuwe doelstellingen te formuleren.
Wat is het resultaat?	<ul style="list-style-type: none"> - De onderbouwing van de SDG's waar Sociaal Tuinieren bijdraagt is helder beschreven en aantoonbaar. - In het voorjaar van 2021 is de landelijke social handprint aangemaakt op de website van MAEX. Hiervoor is gebruik gemaakt van algemene aannames, omdat veel lokale data niet beschikbaar was. - Er is erg veel data nodig om voldoende input te leveren voor alle relevante SDG's. Hiervoor is een lijst beschikbaar met indicatoren. Door de hoge mate van autonoom handelen bij de lokale Presenten en de (al eerder genoemde) drukte die men ervaart, lukt het niet de noodzakelijke data aan te leveren. - De systematiek en inrichting van de website is veranderd, waardoor ook de social handprint die was aangemaakt niet meer zichtbaar is.
Welke verbeterpunten zijn er?	<ul style="list-style-type: none"> - We concluderen dat de MAEX-systematiek niet werkt voor een project dat op zoveel verschillende plekken wordt uitgevoerd. - Het inzichtelijk maken van resultaten en impact moet op een andere manier worden vormgegeven. We gaan het aantal indicatoren drastisch terugbrengen en de manier van terugkoppelen en communicatie vereenvoudigen. In overleg met elkaar zoeken we naar de beste manier om te werken aan impactmeting. - Onze impact willen we vooral laten zien door een goed beschreven methodiek, waarbij het werken aan SDG's overeind blijft.

Maatschappelijke trends

- De kloof tussen arm en rijk en tussen allerlei groepen in de samenleving groeit.
- Activeren en verleiden van burgers om bij te dragen aan oplossingen voor tal van maatschappelijke uitdagingen is onderdeel van (lokaal) overheidsbeleid.
- Urgentie bij (lokale) overheden om klimaatverandering te beperken en natuur en milieu te beschermen wordt breed gevoeld.
- Teruglopende zorgbudgetten en personeelstekorten in zorg en welzijn, terwijl de groep ouderen en kwetsbaren groeit.
- Er wordt een steeds groter beroep gedaan op zelfredzaamheid en het eigen netwerk van ouderen en kwetsbare mensen, terwijl eenzaamheid toeneemt en het netwerk kleiner wordt.
- Behoeftte aan vrijwillige inzet groeit, maar het aantal vrijwilligers loopt terug.
- Steeds meer gemeenten ontwikkelen integraal beleid voor opgaven op het gebied van zorg, welzijn, participatie en klimaat.
- Groei buurtinitiatieven, ook op het gebied van groen en voedselproductie.

Sterkte-Zwakteanalyse

Op basis van bovenstaande evaluatie van de huidige aanpak en een aantal maatschappelijke trends komen we tot onderstaande analyse.

Sterkte

- Partnerschap Apostolisch Genootschap en Stichting Present Nederland
- Methodiek biedt integraal antwoord op meerdere grote maatschappelijke problemen
- Het is een mediageniek project en mensen weten ons steeds beter te vinden
- Geen andere landelijke organisatie voor vergroening van privéruimte en de nadrukkelijke verbinding van kwetsbare groepen met de vergroeningsopgave
- Grote uitvoeringskracht en enthousiasme bij lokale Presenten
- Iedereen kan meedoen als vrijwilliger door professionele begeleiding: brede vrijwilligersdoelgroep aan te spreken, dus ook toepasbaar buiten Presenten

Zwakte

- Klein Landelijk Kernteam. Dat maakt kwetsbaar bij uitval en bemoeilijkt professionalisering van de organisatie.
- Voor lokale uitvoering Sociaal Tuinieren afhankelijk van Presentvestingen. Zonder hen kan Sociaal Tuinieren niet plaatsvinden momenteel.
- Een aantal doelstellingen van Sociaal Tuinieren past niet bij de werkwijze, ervaring en koers van SPN.

Kansen

- Financieringsmogelijkheden voor projecten op lokaal, provinciaal en landelijk niveau.
- Een netwerk van enthousiaste en vindingrijke projectleiders, vooral via de lokale vestigingen van Present
- De grote interesse op lokaal niveau voor Sociaal Tuinieren. Ook buiten Presentlocaties
- Gemeenten werken steeds meer vanuit integrale visie op welzijn, (informele) zorg en klimaat. Dit biedt mogelijk kansen voor financiering SST
- Nauwe verbondenheid met Present Amsterdam voor kennisdelen en doorontwikkeling concept op het gebied van duurzaamheid en vrijwilligers beleid.

Bedreigingen

- Wegvallen partnerschap Apostolisch Genootschap en Stichting Present Nederland
- Weinig financieringsmogelijkheden voor bedrijfsvoering en dagelijkse coördinatie Stichting Sociaal Tuinieren.
- In sommige gemeenten geldt dat ook voor lokale Presenten
- Teruglopend aantal vrijwilligers in het algemeen, bij een groeiende vraag naar hulp
- Gebruik naam Sociaal Tuinieren bij incorrecte of onvolledige toepassing concept
- Algehele personeelstekorten

5 Koers 2023 – 2025

Tijdens gesprekken en bijeenkomsten met onze kernpartners, SPN en ApGen en tussen kernteam en bestuur, heeft Stichting Sociaal Tuinieren drie verschillende scenario's voorgelegd voor de toekomst. Gezamenlijk werd er gekozen om in de periode 2023-2025 toe te werken naar een scenario waarbij uiteindelijk (in 2030) alle vestigingen van Present, Sociaal Tuinieren uitvoeren en er op 50 plekken in Nederland Sociaal Tuinieren wordt uitgevoerd door andere partijen. Waar mogelijk in samenwerking met de lokale vestigingen van Apostolisch Genootschap. De beoogde groei tussen 2023 en 2025 was:

- 63 vestigingen van Present actief
- 20 Pilots met andere partners
- 1700 tuinen
- Met 9000 vrijwilligers.

Na dit besluit veranderde de situatie door de uitval van een kernteamlid en de enorme impact die dat bleek te hebben op de continuïteit van de uitrol van Sociaal Tuinieren. Door het bestuur van de Stichting Sociaal Tuinieren werd in die situatie de keuze gemaakt, om Sociaal Tuinieren als project onder te brengen bij Stichting Present Nederland. In een nadere verkenning van de randvoorwaarden, en na meerdere gesprekken met de kernpartners bleek dit toch niet wenselijk en haalbaar.

Sociaal Tuinieren is een uniek concept door haar vijfledige doelstelling. Een aantal daarvan past niet bij SPN. De ambitie om Sociaal Tuinieren duurzaam te verankeren in buurten of het bijdragen aan de vergroeningsopgave en tegengaan van klimaatverandering, kan dientengevolge op dit moment onvoldoende succesvol gerealiseerd worden als project van SPN.

Na zorgvuldige afweging kiest SST ervoor om zich in 2023 te gaan ontwikkelen tot een op zichzelf staande impactgerichte, geheel zelfstandige stichting.

We formuleren de doelstelling van de Stichting Sociaal Tuinieren voor 2023- 2025 als volgt:

Hoofddoelstellingen

- Het implementeren van de Sociaal Tuinieren-methodiek via lokale netwerken met en zonder lokale Presenten.
- Kennisdeling en doorontwikkeling van het concept.
- Borging van de continuïteit van Sociaal Tuinieren op lokaal en landelijk niveau.

Aandachtspunten zijn onveranderd:

- Inzichtelijk maken van impact en resultaten.
- Landelijke aandacht genereren voor Sociaal Tuinieren.

5.1 Een professionele, zelfstandige organisatie

Organisatieontwikkeling

De Stichting Sociaal Tuinieren wordt een zelfstandige stichting waar medewerkers op ZZP-basis samenwerken aan het realiseren van de doelstelling en missie van de stichting. Deze keuze vergt een stevige stap in de verdere ontwikkeling van de Stichting Sociaal Tuinieren. Vertrekpunt is een uitvoerend Landelijk Kernteam en een adviserend bestuur op afstand.

We maken daarom op korte termijn de transitie van bestuur naar een Raad van Toezicht. Er wordt een directeur bestuurder aangesteld met ruime handelingsbevoegdheid. De directeur bestuurder is

eindverantwoordelijk voor de gehele bedrijfsvoering en ontwikkeling van de stichting. ¹Zowel de Raad van Toezicht als het Landelijk Kernteam wordt uitgebreid.

Samenwerken vanuit gelijkwaardigheid, werkplezier en het benutten van talenten en kansen zijn belangrijke pijlers binnen de organisatie.

Speerpunten binnen de **organisatieontwikkeling** zijn:

- Het voeren van een eigen boekhouding.
- Subsidies en donaties aanvragen bij fondsen, gemeenten en andere overheden.
- Het ontwikkelen van HR-beleid. Denk aan zaken als
 - o Aanpassen governance structuur naar Raad van Toezicht en directer/bestuurder.
 - o Voorwaarden inhuur en opdrachtverstrekking ZZP'ers.
 - o Beoordelings- en beloningssysteem.
 - o Onderzoek mogelijkheden inzet vrijwilligers.
- Het openen van een zakelijke bankrekening.
- Merknaamregistratie Sociaal Tuinieren.
- Aanvragen ANBI status en op termijn CBF-keurmerk.

In 2023 werken we verder aan:

- Een sales- en marketingstrategie gericht op:
 - o Het bereiken en begeleiden van kansrijke lokale netwerken om Sociaal Tuinieren te implementeren.
 - o Inclusief genereren inkomsten via lokale overheden. (Uitvoering 2024)
- Een communicatiestrategie, gericht op interne- en externe communicatie.
 - o Onder andere gericht op verhogen aantal bezoekers website en creëren van content voor de website en social media.
 - o Ontwikkeling standaard communicatiemateriaal zoals persberichten

In 2024

- Inkomsten via (lokale) overheden.
- Het ontwikkelen van een donatie- en crowdfunding systeem (uitvoering 2025)

Continuïteit en uitbreiding van het kernteam

Het Landelijke Kernteam legt haar focus bij het ondersteunen van lokale (bewoners) netwerken bij het implementeren en lokaal verankeren van Sociaal Tuinieren. Kwaliteit en duurzaamheid van de lokale samenwerking staat voorop. We sturen in 2023 niet actief op kwantiteit (het aantal plekken waar Sociaal Tuinieren wordt uitgevoerd), maar ondersteunen op basis van concrete vragen en behoeften van nieuwe en bestaande netwerken, met voldoende kwaliteit om de integrale Sociaal Tuinierenmethodiek tot een succes te maken.

Om de continuïteit van het Landelijk Kernteam te borgen breiden we het kernteam uit met iemand voor administratieve en secretariële ondersteuning. Ook onderzoeken of we vrijwilligers kunnen betrekken bij de landelijk organisatie. Gezien de terugloop van het aantal vrijwilligers landelijk kan dit een lastige opgave blijken. We geloven dat we een veilige en flexibele werkomgeving kunnen bieden en onderzoeken daarom of we zinvol vrijwilligerswerk kunnen bieden aan mensen die vanwege psychische problemen afstand tot de arbeidsmarkt ervaren.

Daarnaast creëren we een flexibele schil om het kleine Landelijk Kernteam heen met medewerkers van SPN, lokale Presenten en andere betrokkenen met inhoudelijke kennis, ervaring en vaardigheden. We zorgen dat alle kennis en vaardigheden, die nodig zijn om Sociaal Tuinieren verder

¹ Huidig kernteamlid Elmy Everaert stelt zich kandidaat.

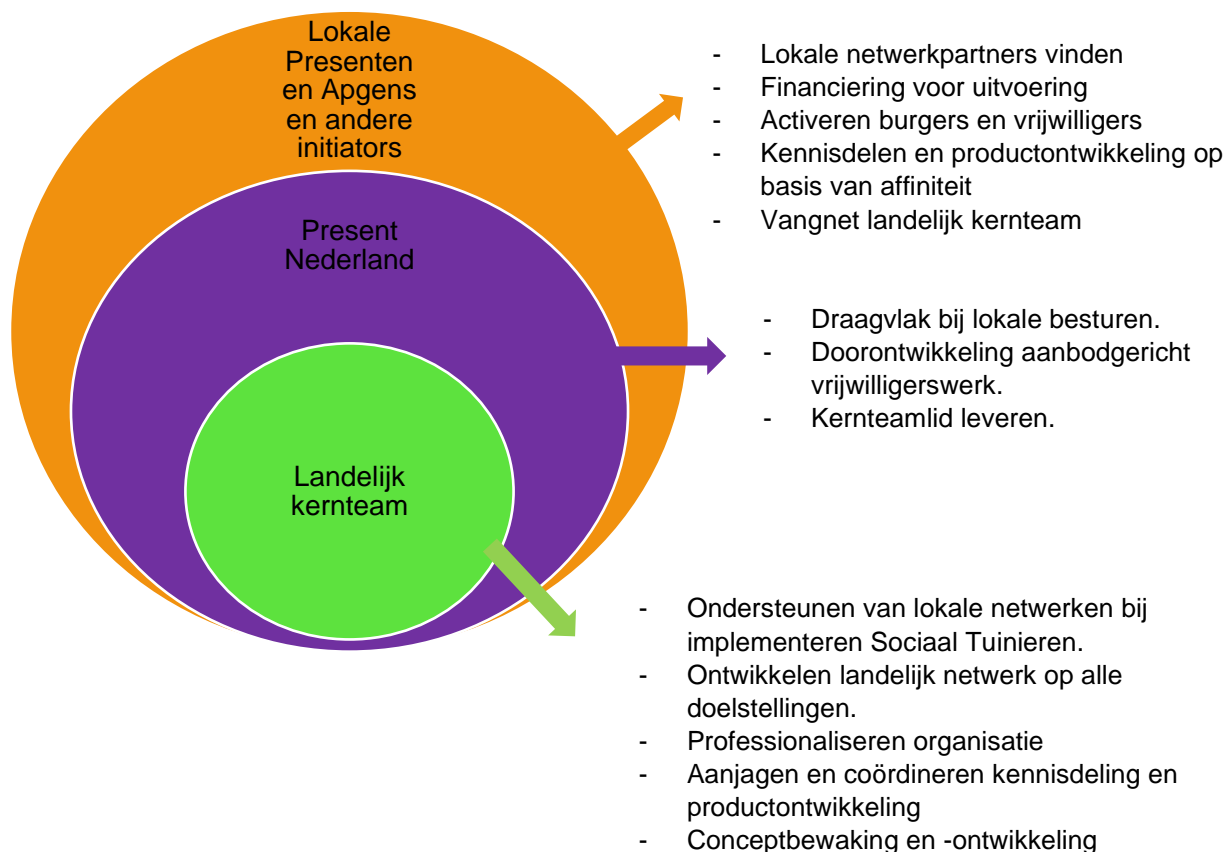
uit te rollen, aanwezig zijn binnen het Landelijk Kernteam en in de flexibele schil. Met behulp van een zogenaamde vaardighedenmatrix brengen we in kaart wat er nodig is. Op basis van affiniteit en interesse dragen deelnemers bij aan de doorontwikkeling van het concept Sociaal Tuinieren en de lokale ondersteuning. Op deze manier benutten we de vele talenten en ideeën bij lokale vestigingen van Present en andere groene burger- en particuliere initiatieven. Bovendien kan onverhoopte uitval van kernteamleden op die manier worden opgevangen.

Het idee voor het kernteamnetwerk is ontstaan in gesprekken met projectleiders van lokale Present vestigingen. Meerdere mensen hebben al aangegeven interesse en ruimte te hebben om hieraan mee te werken, maar ook buiten Present wordt gezocht naar deelnemers.

Activiteiten 2023 om dit netwerk vorm te geven en onderlinge kennisuitwisseling te versterken:

- In kaart brengen van noodzakelijke en wenselijke kennis en ervaring en opstellen functieprofielen.
- Een startbijeenkomst met geïnteresseerden in Q1 2023 om vragen, mogelijkheden en ideeën te verkennen.
- Concretiseren en vastleggen afspraken over werkzaamheden en overeenkomst tot opdracht, voor deelnemers aan het kernteamnetwerk.

Het kernteamnetwerk

5.2 Sociaal Tuinieren bloeit

Om Sociaal Tuinieren tot volle bloei te brengen richten we ons het komende jaar op lokale verankering van Sociaal Tuinieren. Momenteel ligt de nadruk op de eenmalige feestelijke projectdag om tuinen een make-over te geven. Het regelen van structurele nazorg in de wijk gebeurt nu veelal door zogenaamde terugkomdagen door groepen vrijwilligers. Op die manier blijft het onderhoud afhankelijk

van groepen “buitenstaanders”. De bedoeling is echter dat in de buurt sociale verbanden en contacten ontstaan, zodat burens en buurtvrijwilligers elkaar helpen bij de nazorg.

Structurele nazorg en sociale cohesie

We geloven dat om de nazorg in de buurt zelf te kunnen regelen, we aan moeten sluiten bij lokale (bewoners)netwerken. Alleen door het sociale weefsel in wijken te benutten en te versterken zullen er contacten ontstaan die echt bijdragen aan het doorbreken van eenzaamheid en aan een duurzaam groene, gezonde en veilige leefomgeving. We zetten daarom in op het implementeren van de integrale Sociaal Tuinieren methodiek via lokale netwerken. Zowel netwerken die de afgelopen jaren zijn ontstaan rondom Sociaal Tuinieren door Present, als andere burger- en particuliere initiatieven op het gebied van sociaal groen of onderlinge zorg.

- Uitgangspunten voor succesvol structureel onderhoud:
- Minstens vier keer per jaar (aan het begin van ieder seizoen) krijgt een bewoner hulp van een buurtvrijwilliger bij het onderhoud van de tuin.
- Bij droogte, andere extreme weersomstandigheden is er een buur beschikbaar om voor de te zorgen. En dat geldt ook bij bijvoorbeeld een ziekenhuisopname van bewoner.
- In de buurt is er voldoende kennis beschikbaar over tuinieren, of kan men daar een beroep op doen. Ook is er een plek waar gemeenschappelijk tuingereedschap wordt bewaard en uitgegeven.
- Na de initiële make-over is er hooguit één terugkomdag met vrijwilligersgroepen van buiten af, maar alleen als dat onderdeel is van een strategie om meer buurtbewoners te betrekken, Bijvoorbeeld tijdens Nationale Burendag.

Naast de lokale borging van het structurele onderhoud via burens en buurtvrijwilligers wil Sociaal Tuinieren ook bijdragen aan de zelfredzaamheid van bewoners. Bijvoorbeeld door:

- Het maken van verhoogde plantenbakken (van verwijderde tegels) zodat bewoner zelf gemakkelijker kleiner onderhoud kan verrichten.
- Project met regentonnen, zodat er altijd water voorhanden is.

Aanpak 2023

- We formuleren uitgangspunten voor wat er nodig is om als lokaal netwerk kansrijk te zijn voor het implementeren van Sociaal Tuinieren en stellen kritische prestatie indicatoren op. Denk daarbij aan aanwezigheid van groene buurtinitiatieven, interesse bij de initiatiefnemers, betrokkenheid van woningcorporaties en sociale wijkteams. We leren van het doen en passen uitgangspunten gaandeweg aan.
- Op basis van genoemde uitgangspunten toetsen we de stand van zaken bij alle betrokken Presentvestigingen.
 - o Hoe sterk is het netwerk dat ze om zich heen hebben gebouwd, welke zaken zijn geborgd, welke niet?
 - o Welke ontwikkelkansen en uitdagingen zien ze?
 - o Wat hebben ze daarvoor nodig?
- Indien het netwerk voldoende kansrijk is nodigen we hen nadrukkelijk uit om met onze maatwerkondersteuning Sociaal Tuinieren te lokaal te verankeren.
- We brengen Sociaal Tuinieren onder de aandacht bij geïnteresseerde gemeenten en/of succesvolle groene bewonersinitiatieven.
 - o Al dan niet in verbinding met een lokale Present.
 - o Bij interesse en indien capaciteit bij SST, leveren we ook hier maatwerkondersteuning
- We streven ernaar om 5 of 6 maatwerktrajecten uit te voeren.

2024- 2025

- Per jaar verwachten we 5 of 6 maatwerktrajecten uit te voeren.
- We richten onze aandacht daarbij nadrukkelijker op (groene) burgerinitiatieven en samenwerking met gemeenten.

De **algemene ondersteuning** die geboden wordt bestaat uit:

- Uitbreiden van onze landelijke netwerken en allianties met betrekking tot alle vijf doelstellingen, die op lokaal niveau bij kunnen dragen.
 - o Focus op bevorderen van sociale cohesie, stimuleren burgerinitiatief en onderlinge zorg.
- Twee wekelijkse spreekuren door Landelijke Kernteam op inschrijving.
- Kennisontwikkeling, -overdracht en kennisdelen faciliteren.
 - o Bijeenkomsten en startersfonds voor nieuwe locaties.
 - o Leren van elkaar. Meekijken bij succesvolle projecten
 - o Een goed beschreven methodiek en ondersteunende producten.
 - o Kennisdeelsessies.
- Opzetten van een landelijk plantendonatiesysteem

Bij de **maatwerktrajecten** is in aanvulling op bovenstaande sprake van vraaggestuurde coaching en ondersteuning op lokaal niveau. Onder meer:

- Hulp bij maken van een SWOT- en stakeholdersanalyse.
- Hulp bij benaderen gemeenten voor financiële bijdragen vanuit integraal beleid.
- Hulp bij inzichtelijk maken resultaten.
- Prioriteiten en agenda bepalen voor productontwikkeling en kennisdeelsessie.

Landelijke partners

De Stichting Sociaal Tuinieren heeft in de afgelopen periode succesvolle partnerschappen gecreëerd met landelijke partijen die op lokaal niveau een impuls kunnen geven aan de implementatie van Sociaal Tuinieren. Vooral op het gebied van groen en duurzaamheid, zoals de Stichting Struikroven en Operatie Steenbreek.

In de periode 2023 -2025 onderhouden we deze partnerschappen, maar zetten we fors in op aansluiting bij partners en netwerkorganisaties die gericht zijn op het versterken van burgerkracht en initiatieven van onderop. Met als doel:

- Kennisontwikkeling over succesfactoren van dergelijke initiatieven.
- Kennisontwikkeling over het verkrijgen van structurele financiering.
- Contactmogelijkheden met kansrijke initiatieven voor het implementeren van onze methodiek.

Te denken valt aan:

- [LSA voor Bewonersinitiatief](#).
- [Platform voor Collectieve Kracht](#).
- [Nederland Zorgt voor Elkaar](#)
- Groei- en kennisprogramma's zoals van Oranjefonds of MAEX.

Maar ook andere relevante landelijke netwerken zoals Een tegen Eenzaamheid, kunnen een impuls geven aan onze ontwikkeling en naamsbekendheid.

Methodiekontwikkeling

Het concept Sociaal Tuinieren beschrijven we als werkbare en overdraagbare methodiek. We besteden daarbij aandacht aan de integraliteit van de werkwijze, alsook aan alle vijf de doelstellingen van Sociaal Tuinieren afzonderlijk.

Er is al veel materiaal beschikbaar zoals webinars en formats voor projectplannen, brieven en flyers waarop we kunnen verder bouwen.

In **2023** beschrijven we de methodiek. Uitgangspunten voor de methodiekbeschrijving:

- Per fase van de Sociaal Tuinieren methodiek beschrijven we activiteiten, aandachtspunten en stakeholders

Fase	Activiteiten onder meer
Ideefase	Oriënteren op methodiek, wat is er nodig, welke partners, financiering. Meedraaien/-kijken elders
Ontwikkefase	Partners benaderen en binden, fondsenwerving.
Uitvoeringsfase	Feestelijke projectdag organiseren met partners.
Beheer-/nazorgfase	Buurtvrijwilligers en burens plegen naar behoefte onderhoud. Bewoners doen zoveel mogelijk zelf.

- We ontwikkelen een compleet pakket aan ondersteunende producten zoals stappenplannen en formats in woord en beeld.
- We beschrijven de manier waarop de activiteiten bijdragen aan de verschillende Sustainable Development Goals en maatschappelijke effecten die we beogen.
- We hanteren daarvoor de criteria van Movisie voor een goed beschreven en goed onderbouwde methodiek.²

Voor de verbetering en doorontwikkeling van de methodiek maken we maximaal gebruik van kennis, ervaring en best practices van lokale Presenten en andere partnerorganisaties.

Activiteiten ter ondersteuning van methodiekontwikkeling en -implementatie:

- Workshops rondom thema's organiseren
 - Tijdens landelijke Presentdagen of andere huidige en toekomstige partnerorganisaties. Zoals Steenbreek en LSA.
 - Op basis van concrete vragen ontwikkelen we een aanbod en planning van kennisdeelsessies.
- Inventariseren van reeds ontwikkelde, ondersteunende producten en op basis van behoefte aanvullende producten ontwikkelen zoals filmmateriaal en formats.
- Gestructureerd aanbieden van de informatie via de website van Sociaal Tuinieren en/of mediakanalen van partnerorganisaties.

2024 – 2025

- Verdere productontwikkeling naar behoefte.
- Kennisdelen en – ontwikkelen voortzetten.

² [P. 15 Erkenning van Interventies Movisie](#)

Foto's: Chantal van der Burgt, Sociaal Tuinierenfestival september 2022 Enschede

Impact en resultaat inzichtelijk maken

We blijven expliciet werken aan de Sustainable Development Goals, zoals beschreven in hoofdstuk 3.4.

- We onderzoeken of aansluiting bij SDG- Nederland meerwaarde heeft.

Het werken met de MAEX- Social Handprint laten we los. Zoals beschreven in de evaluatie van de streefdoelen is de uitwerking omslachtig. Door onze meerledige doelstelling moeten er heel veel indicatoren ingevoerd worden en het ophalen van al deze informatie bij zoveel verschillende locaties is niet haalbaar gebleken. Bovendien is de MAEX volop in ontwikkeling en lijkt de focus van hun handelen te verschuiven.

- We blijven de ontwikkelingen bij MAEX volgen, omdat er een schat aan informatie te vinden is over allerlei lokale initiatieven en er financiële impulsen gegeven worden op lokaal niveau.

In **2023** ontplooiën we de volgende activiteiten om de resultaten van Sociaal Tuinieren op lokaal en landelijk niveau zichtbaar te maken:

- Methodiekbeschrijving (zie hiervoor) gericht op aantonen maatschappelijke effecten van Sociaal Tuinieren.
- Samen met lokale partijen een eenduidige systematiek ontwikkelen met aandacht voor:
 - o Vaststellen van een beperkt aantal indicatoren
 - o Meer aandacht voor verhalen en ervaringen van deelnemers aan Sociaal Tuinieren. Zowel in woord als beeld.
 - o Beter ontsluiten artikelen en filmpjes in lokale media.
 - o Algemene formats voor terugkoppeling.

Een voorbeeld van een algemeen format:

Sociaal Tuinieren ALBERT MEIJNSTRAAT WORMERVEER
1 APRIL 2022

19 VRIJWILLIGERS VAN NEWBEES, ANIMO, PRESENT EN HET ZONNEHUIS
9 MEDEWERKERS VAN PARTEON, DE ENK EN GEMEENTE ZAAANSTAD
EN DE TUINONTWERPSTER

GINGEN SAMEN AAN HET WERK OP DEZE KOUDE DAG, DIE ZELFS BEGON MET SNEEUW

- 7 TUIJEN VAN IN TOTAAL 215 M2
- 150 PLANTEN EN STRUIKJES
- 30 M2 GRAS INGEZAAID
- 37 M2 TEGELS ERUIT
- 4 FIETSEN VOOR BLIJF VAN M'N LIJF

KINDEREN UIT DE BUURT HIELPEN MET TEGELS SJOUVEN, ZODAT DE GEMEENTE ZE AF KON VOEREN

- VRIJWILLIGERS VAN HET ZONNEHUIS DOEN DE NAZORG

SOCIAAL TUIJNIEREN; EEN MOOI VERHAAL

EEN OUDE DAME VERTELDE DAT HAAR MAN DE HELE TUIJN HAD BETEGELD TOEN HIJ BEGON TE DEMENTEREN. ALLE PLANTEN HAD HIJ WEGGEHAALD, WAARONDER EEN MOOIE VLINDERSTRUJIK. NA ENIGE AARZELING MOCHTEN WE TEGELS WEGHALEN. DAARVOOR IN DE PLAATS KWAM ONDER MEER EEN VLINDERSTRUJIK TERUG. ZO BRACHT SOCIAAL TUIJNIEREN NIET ALLEEN EEN NETTE EN GROENE TUIJN, MAAR MOOIE HERINNERINGEN VOOR DEZE BEWOONSTER!

Logos: Stichting present, parteon, de Enk, RANZIJJN TUIN & DIER, ANIMO, Nieuw Bees, gemeente Zaanstad, ZNSTD, RCOAK

Doorontwikkeling concept Sociaal Tuinieren

We hebben de ambitie om Sociaal Tuinieren door te ontwikkelen tot een volledig circulair concept. Op tal van plekken ontplooiën lokale Presenten initiatieven die hieraan bijdragen.

Een paar voorbeelden uit het veld:

- Er ontstaan projecten rondom “collectief” Sociaal Tuinieren. Hiermee wordt de verbinding tussen buurtbewoners en – gebruikers aan de voorkant geborgd.
 - o Present den Haag voert in het najaar van 2022 een groot project uit in een aandachtswijk, waarbij een buurtmoestuin wordt ingericht, samen met buurtbewoners en een woningbouwcorporatie. Lokale voedselproductie kan zo verbinden, bijdragen aan een gezonde leefstijl en armoede bestrijden.
 - o In het voorjaar 2022 voerde Present Amsterdam een Sociaal Tuinierenproject uit in de Amsterdamse Molenwijk, waar door vrijwilligers en schoolkinderen een schoolplein werd vergroend. Het onderhoud wordt gedaan door de school(kinderen).
- Bij meerdere Presenten worden groepen nieuwkomers ingezet als vrijwilliger. Dit biedt mensen de kans om in contact te komen met de Nederlandse cultuur en taal en met Nederlandse mensen. Dit draagt bij aan hun integratie en daarmee aan kansen voor meer bestaanszekerheid. Bovendien geeft het mensen de kans iets terug te doen voor een ander. Dit gaat ook op voor andere doelgroepen zoals mensen met GGZ-problematiek die via lokale zorg- en wonen programma uitstromen naar een eigen woning, of mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Zoals blijkt uit onderstaand stukje uit een artikel in het Noord Hollands Dagblad 18 juni 2022.

“
Fijn het er nu
zo mooi uitziet,
je wilt toch
gewoon lekker
in je tuin
kunnen zitten

Present-vrijwilligers verfraaiden de tuinen van Joke Heijnis (rechts) en andere bewoners van de Noorderstraat.

FOTO JOSÉ PIETENS

Zoals Omur Kaya. Met het zweet op zijn voorhoofd snoeit hij struiken. De doctor in gedragswetenschappen is pas 45 dagen in Nederland. Gevlucht voor de strakke greep van het Turkse bewind op de academische wereld. Via stichting Animo in Zaandam hoorde hij over sociaal tuinieren en besloot meteen mee te doen.

„Animo staat voor tolerantie, dialoog, acceptatie en liefde. We

willen mensen helpen en bijdragen aan de samenleving. Zo leren wij de Nederlandse samenleving en de taal beter kennen en dat is goed voor de integratie”, zegt hij in het Engels.

Omur vindt het erg leuk om even een klusjesman te zijn. „Oudere mensen hebben wat hulp nodig in de tuin. Ze zijn blij dat we helpen. En als zij 'happy' zijn, zijn wij 'happy;.”

In 2023 volgen we vanuit SST deze pilots, ontwikkelen en delen kennis en ondersteunen en adviseren we waar wenselijk.

In 2024 beschrijven we deze projecten/werkvormen (bij gebleken succes) als onderdeel van onze methodiek en breiden we de SDG's waaraan we werken uit naar zaken als “geen armoede”, “geen honger” en “ongelijkheid verminderen”.

Binnen onze organisatie onderzoeken we de mogelijkheid om vrijwilligers in te zetten die bijvoorbeeld door psychische problemen afstand tot de arbeidsmarkt ervaren en baat hebben bij een veilige en flexibele werkomgeving om weer te wennen aan het arbeidsleven en vaardigheden te ontwikkelen.

Verder richt de doorontwikkeling van het concept zich vooral op de structurele nazorg door middel van sociale cohesie in wijken en het vergroten van de zelfredzaamheid van bewoners, zoals beschreven in hst 5.2.

5.3 Sociaal Tuinieren groeit

In de afgelopen twee jaar hebben 36 Present stichtingen Sociaal Tuinieren in de praktijk gebracht. Twee zijn er weer mee gestopt. Inclusief Present Amsterdam wordt Sociaal Tuinieren nu op 35 plekken uitgevoerd. Zes Stichtingen overwegen deelname, door de enthousiaste verhalen van collega-Presenten. Aangezien het laatste jaar niet door SST gestuurd is op uitbreiding van het aantal deelnemende vestigingen, is de verwachting dat de interesse zal blijven groeien.

Ook is er interesse bij andere partijen om aan de slag te gaan met Sociaal Tuinieren, zoals bij gemeenten.

- De gemeente Bloemendaal heeft Present Haarlem gevraagd om tijdens een groot vergroeningsevenement op 8 oktober een aantal tuinen op te knappen zoals we dat doen met Sociaal Tuinieren. In 2023 kan worden onderzocht hoe de verankering in de wijk met alle betrokken partners vorm gegeven kan worden.
- In de BUCH-gemeenten (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo) wil de afdeling Klimaattransitie, samen met de Sociaal Domein onderzoeken of en hoe Sociaal Tuinieren geïmplementeerd kan worden.
- De gemeente Zaanstad is teleurgesteld dat Sociaal Tuinieren stopt omdat Present Zaanstreek is opgeheven. En ook vaste vrijwilligers en de rest van het lokale partnernetwerk zouden graag verder gaan.

Voor de BUCH-gemeenten en de gemeente Zaanstad geldt dat Sociaal Tuinieren nu niet mogelijk is, maar mogelijk zijn dit plekken waar vanuit de bestaande structuren kansen liggen om onze nieuwe koers verder mee te ontwikkelen.

Zoals in de voorgaande paragraaf is uitgewerkt richten we ons op het beter implementeren van Sociaal Tuinieren in bestaande netwerken. Niet op uitbreiding van het aantal deelnemende organisaties.

Van de 5 of 6 maatwerktrajecten die we in 2023 uit willen voeren, verwachten we maximaal 2 pilots te ontwikkelen zonder een vestiging van Present. In de jaren erna kan dat aantal toenemen.

De overige Presenten en/of andere partijen die Sociaal Tuinieren willen uitvoeren kunnen wel gebruik maken van de nieuwe methodiekbeschrijving, productontwikkeling en aansluiten bij kennisdeelsessies. Ook telefonisch advies, bijvoorbeeld via een tweewekelijks spreekuur behoort tot de mogelijkheid. We verwachten hiermee de nu betrokken Presenten aangehaakt te houden en nieuwe gegadigden voldoende handvatten te bieden om een start te maken.

We gaan ervan uit dat in **2023** lokale Presenten het organiseren van projectdagen en terugkomdagen voortzetten, ook als er geen sprake is van een maatwerktraject.

We verwachten dat er minstens:

- 350 tuinen worden opgeknapt
- Waarvan minstens 150 met verankering van het onderhoud op buurtniveau.

Voor **2024 -2025** stellen we nieuwe doelen op basis van de ervaring die we in 2023 opdoen met onze nieuwe aanpak.

5.4 Campagne groene aandacht

Voor het genereren van landelijke en lokale aandacht voor Sociaal Tuinieren maken we gebruik van meerdere communicatiekanalen.

- De website [Sociaaltuinieren.nl](https://sociaaltuinieren.nl)
- Onze social media kanalen zoals de LinkedIngroep
- De websites en social media kanalen van lokale vestigingen van Present.

Op de website sociaaltuinieren.nl is een nieuwsrubriek te vinden en een landelijke agenda. Ook vinden bezoekers informatie over Sociaal Tuinieren in het algemeen. Alle vestigingen van Present die bezig zijn met Sociaal Tuinieren hebben een eigen pagina met contactgegevens en wetenswaardigheden.

Het genereren van content voor de website en up to date houden van de agenda is in de praktijk lastig gebleken. Lokale Presenten gebruiken in meer of mindere mate hun eigen communicatiekanalen of zijn vooral druk met organiseren van Sociaal Tuinieren en niet met zichzelf profileren. Na de uitval van

het kernteamlid is er nauwelijks meer content geplaatst op de website. Ook bezoekersaantallen vallen tegen, ondanks de goede vindbaarheid en prachtige vormgeving.

In **2023** ontwikkelen we een nieuwe communicatiestrategie gericht op:

- Meer content en bezoekers voor de website. Bijvoorbeeld:
 - o Website als platform voor lokale initiatieven.
 - o Verbinden met lokale mediakanalen en (sociale) media partners.
 - o Bewerkingsrechten voor vestigingen op eigen locatiepagina's.
 - o Gebruik regionale en landelijke appgroepen om gemakkelijk beeldmateriaal en resultaten te delen met Landelijk Kernteam.
- Sales en marketing.
 - o Gericht op groene-, burgerinitiatieven
 - o Gericht op (lokale) overheden.
- Beter gebruik maken mediakanalen van partners.
 - o Standaard teksten en buttons.
 - o Specifieke communicatie uitingen zoals [menukaart Sociaal Tuinieren](#) op [Steenbreek.nl](#)
- Papierloze Stichting Sociaal Tuinieren.
 - o Doelgroep SST is voldoende digitaal.
 - o Flyers, persberichten etc in printformats voor lokaal gebruik.
 - o Algemene flyer in nieuwe huisstijl.
- Materialenpakket.
 - o Hesjes (duurzaam materiaal).
 - o Vlaggen.
 - o Infographic, foamboards.

5.5 Duurzaam businessmodel

De komende drie jaar doet SST een steeds kleiner beroep op **ApGen** voor de financiering van haar activiteiten. We benaderen ook andere fondsen voor het gedeeltelijk financieren van onze activiteiten en daarnaast onderzoeken we mogelijkheden om inkomsten te genereren door een bijdrage te vragen voor onze diensten aan initiatiefnemers van Sociaal Tuinieren en lokale overheden. En door het opzetten van een crowdfunding- en donatiesysteem.

In 2023 vragen wij ApGen nog onze grootste financier te zijn. Vanaf 2024 is dit niet meer het geval en in 2025 wordt de gevraagde bijdrage verder afgebouwd.

Door de aard van de doelstellingen van de Stichting Sociaal Tuinieren vormt het vinden van structurele financiering voor coördinerende werkzaamheden en bedrijfsvoering een grote uitdaging. Het is daarom de vraag of SST zich kan ontwikkelen tot een sociale impactonderneming die niet afhankelijk is van subsidies en giften.

We volgen met interesse de ontwikkeling op het gebied van impact ondernemen, social impact bonds, de Citydeal Impact Ondernemen en het kennisprogramma hierover van Platform 31 en onderzoeken of het de moeite waard is daarbij aan te sluiten. Mogelijk helpt dit bij het vinden van strategische partners en handvatten voor het ontwikkelen van een duurzaam verdienmodel. Ook volgen we relevante ontwikkelingen in de fondsenwereld, zoals Funding Plus of groeiprogramma's van Oranjefonds³ of MAEX. Indien kansrijk, sluiten we als stichting daarbij aan. Ook als het lukt om via een van bovenstaande ontwikkelingen een duurzaam verdienmodel te ontwikkelen, leert de ervaring dat het een lange adem vraagt om resultaat te boeken.

³ Inschrijving is gesloten, nog niet zeker of nieuw programma start in 2024

Financiering SST 2023 -2025

2023

- In 2023 doen we weer een beroep op het Apostolisch Genootschap voor financiering van de bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling van de Stichting Sociaal Tuinieren.
- Voor de doorontwikkeling van ons concept (methodiekontwikkeling) en de maatwerktrajecten die we uit gaan voeren spreken we andere fondsen aan zoals het Oranjefonds en/of het RCOAK.

Daarnaast willen we in 2023 gebruik maken van kansen die passen bij actuele maatschappelijk ontwikkelingen.

Door personeelstekorten en teruglopende budgetten in de zorg, de wooncrisis en klimaatcrisis zien we steeds meer gemeenten werken aan een integrale aanpak voor deze problemen. Er wordt gewerkt aan het creëren van een sterke sociale basis; een breed en laagdrempelig aanbod van diensten en activiteiten voor en met burgers om zelf- en samenredzaamheid te bevorderen. Deze beweging wordt ondersteund met programma's vanuit diverse ministeries en de VNG. Zeker op het gebied van betrekken van burgers bij klimaatverbetering is er momenteel het nodige geld beschikbaar. Maar ook voor het zelfstandig wonen van de groeiende groep kwetsbare ouderen en andere aandachtsgroepen, is steeds meer aandacht, urgentie en financiële ruimte.

- De integrale methodiek van Sociaal Tuinieren sluit naadloos aan op deze ontwikkelingen. En onze inzet om de komende jaren Sociaal Tuinieren te ontwikkelen vanuit bestaande (bewoners) netwerken biedt daarom kansen voor het verwerven van financiële middelen. In 2023 werken we de aanpak uit.

2024

- Kosten bedrijfsvoering deels via inkomsten gemeenten, VNG etc. Deels via Apgen.
- Kosten doorontwikkeling concept via fondsen.
- Kosten maatwerkondersteuning via gemeenten.
- Ontwikkelen aanpak crowdfunding en donatiesysteem.

2025

- Inkomsten crowdfunding en donatiesysteem.
- Kosten bedrijfsvoering deels via inkomsten gemeenten, VNG etc. Deels via Apgen.
- Kosten doorontwikkeling concept via fondsen.
- Kosten maatwerkondersteuning via gemeenten.

6 Begroting

In onderstaande meerjarenbegroting zijn in de diverse posten directe kosten en uren opgenomen van de kernteamleden, inclusief overleguren van de netwerkkernteamleden.

Voor 2023 is een gespecificeerde begroting gemaakt, voor 2024 en 2025 een inschatting op basis van de huidige plannen.

Halverwege elk jaar wordt de begroting aangepast en nader gespecificeerd.

Begroting	2023	2024	2025
1. Bedrijfsvoering en overhead	€ 19.738	€ 16.500	€ 16.500
2. Kosten Stichting Present Nederland	€ 4.850	€ 4.350	€ 3.650
3. Organisatieontwikkeling en netwerk	€ 7.150	€ 6.000	€ 3.350
4. Maatwerkondersteuning lokale projecten	€ 21.077	€ 22.150	€ 23.000
5. Methodiekontwikkeling en producten	€ 6.021	€ 4.000	€ 2.500
6. Inzicht in resultaten en impactmeting	€ 5.193	€ 5.000	€ 3.000
7. Externe communicatie en PR	€ 7.989	€ 6.000	€ 6.000
8. Directe kosten overig	€ 2.982	€ 3.000	€ 3.000
Totaal	€ 75.000	€ 67.000	€ 61.000

Dekking 2023	Bestemming financiering	Bedrag
Apostolisch Genootschap	Post 1, 3, 6, 7, 8	€ 43.000
Oranjefonds	Post 4	€ 21.000
RCOAK	Post 2, 5	€ 11.000
Totaal		€ 75.000

Dekking 2024	Bestemming financiering	Bedrag
Apostolisch Genootschap	Post 1, 3, 7, 8	€ 31.500
Inkomsten fondsen, lokale overheden, crowdfunding, donaties	Post 2,4, 6, 5	€ 35.500
Totaal		€ 67.000

Dekking 2025	Bestemming financiering	Bedrag
Apostolisch Genootschap	Post 1, 6	€ 19.500
Inkomsten fondsen, lokale overheden, crowdfunding, donaties	Overig	€ 41.500
Totaal		€ 61.000